

Информационный бюллетень о состоянии окружающей среды ЗКО

1 квартал 2022 год

Министерство экологии, геологии и природных ресурсов
Республики Казахстан
РГП "Казгидромет"
Департамент экологического мониторинга

	МАЗМҰНЫ	бет.
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Орал қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі	4
3	Ақсай қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі	6
4	Атмосфералық ауа сапасының экспедициялық өлшемдерінің нәтижелері	8
5	Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі	9
6	БҚО-ның радиациялық гамма-фоны	11
7	БҚО-ның атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығы	10
8	Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі	12
10	1 Қосымша	13
11	2 Қосымша	14
12	3 Қосымша	16

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желілеріндегі қоршаған ортаның жай-күйі мониторингін жүргізу жөніндегі «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелерінде орындалған жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Батыс Қазақстан облысы (әрі қарай БҚО) аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғамдастықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

.

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері.

ҚР статистика жөніндегі комитеттің мәліметтері бойынша облыста стационарлы көздерден келетін ластаушы заттар көлемі 33,303 мың т құрады.

2. Орал қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Орал қ. аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 4 автоматтық станцияларда жүргізіледі (1 Қосымша).

Қалада жалпы 9 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) аммиак; 7) күкіртті сутегі.

Әрбір бекеттің орналасқан орындары мен анықталатын көрсеткіштері тізімі туралы ақпарат 1-кестеде ұсынылған.

1-кесте

Орал қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
2	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Гагарин көш., 25	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак, күкірт сутегі.
3			Даумов көш. (С.М.Кирова ат. парк)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, аммиак.
5			Мұхит көш. (Мирлан базары)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак, күкірт сутегі, озон.
6			Жәңгірхан көш., 45В	азот диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак.

Орал қаласында (1 нүкте) стационарлық бақылау бекеттерінен басқа жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс істейді, оның көмегімен ауа сапасын өлшеу 10 көрсеткіш бойынша жүргізіледі (1 қосымша): 1) РМ-10 қалқыма бөлшектері; 2) күкірт диоксиді; 3) көміртек оксиді; 4) азот диоксиді; 5) азот оксиді; 6) аммиак; 7) күкіртті сутегі; 8) көмірсутектер; 9) формальдегид; 10) бензол.

Орал қаласы бойынша 2022 ж. 1-кварталдағы атмосфералық ауа сапасы мониторингінің нәтижелері.

Бақылау желісінің нәтижелері бойынша Орал қ. атмосфералық ауа ластануының деңгейі **көтеріңкі** деп бағаланды, яғни ЛББ №5(Мухит к.) көміртегі оксидімен, яғни ЛББ №2 (Гагарин, 25) азот диоксидімен бойынша СИ=3 (көтеріңкі деңгей), ЕЖК=9% (көтеріңкі) деп анықталды.

Ең жоғары бір реттік шоғырларды: көміртегі оксиді – 2,7 ШЖШ_{м.б.}, азот диоксиді – 2,4 ШЖШ_{м.б.}, озоннан -1,8 ШЖШ_{м.б.}, күкірт сутегі – 1,1 ШЖШ_{м.б.} құрады, басқа ластаушы заттар бойынша ШЖШ-дан асып кетуі байқалмады.

Орташа тәуліктік нормативтер бойынша: азот диоксидінен – 1,2 ШЖШ_{о.т.}, басқа ластаушы заттар бойынша ШЖШ-дан асып кетуі байқалмады.

Экстремалды жоғары ластану және жоғары ластану (ЭЖЛ және ЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖШ-дан жоғары) және ЭЖЛ (50 ШЖШ-дан жоғары) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінен асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 2-кестеде көрсетілген.

2-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖ Қ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.} б.асу еселігі	%	>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Орал қ.								
РМ-2,5 қалқыма бөлшектері	0	0	0	0	0	0		
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0	0	0	0	0	0		
Күкірт диоксиді	0,0127	0,2534	0,1508	0,3016	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,4041	0,1347	13,473 3	2,6947	0,1	15	0	0
Азот диоксиді	0,0465	1,1618	0,4845	2,4225	2	607	0	0
Азот оксиді	0,0110	0,1830	0,3402	0,8505	0	0	0	0
Озон	0,0265	0,8830	0,2900	1,8125	0,07	8	0	0
Күкіртті сутегі	0,0024		0,0089	1,1125	0,04	6	0	0
Аммиак	0,0043	0,1075	0,0266	0,1330	0	0	0	0

3. Ақсай қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақсай қ. аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 2 автоматтық станцияларда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы қалада 7 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) күкіртті сутегі 7) аммиак.

Әрбір бекеттің орналасқан орындары мен анықталатын көрсеткіштер тізімі туралы ақпарат 3-кестеде ұсынылған.

3-кесте

Ақсай қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
4	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Утвинская көшесі, 17	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, озон, күкірт сутегі, аммиак.

Ақсай қаласы бойынша 2022 ж. 1-кварталдағы атмосфералық ауа сапасы мониторингінің нәтижелері.

Бақылау желілері нәтижелері бойынша Ақсай қ. атмосфералық ауасының ластану деңгейі **көтеріңкі** деп бағаланды, яғни СИ=4 (*көтеріңкі* деңгей), ЕЖҚ=1% (*көтеріңкі*) деп анықталды.

Ең жоғары бір реттік шоғырларды: Күкіртті сутегі – 1,0 ШЖШ_{м.б.}, азот диоксиді – 1,0 ШЖШ_{м.б.}, озоннан -4,3 ШЖШ_{м.б.} құрады, басқа ластаушы заттар бойынша ШЖШ-дан асып кетуі байқалмады.

Экстремалды жоғары ластану және жоғары ластану (ЭЖЛ және ЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖШ-дан жоғары) және ЭЖЛ (50 ШЖШ-дан жоғары) тіркелген жоқ.

Нақты мәндері, сондай-ақ ШЖШ жағдайларының сапасы мен санының шекті нормативтер еселігі 4-кестеде көрсетілген.

4-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.а} су еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.а} су еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі
Ақсай қ.								
Күкірт диоксиді	0,006431881	0,1286	0,1066	0,2132	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,300165587	0,1001	1,776	0,3552	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,005551091	0,1388	0,2054	1,0270	0,02	1	0	0
Азот оксиді	0,001059828	0,0177	0,0875	0,2188	0	0	0	0
Озон	0,056577928	1,8859	0,6934	4,3338	1,2137 30324	64	0	0
Күкіртті сутегі	0,000241751		0,0083	1,0375	0,0313 18509	2	0	0
Аммиак	0,003445405	0,0861	0,0383	0,1915	0	0	0	0

Бөрлі ауылы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Бөрлі а. аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 1 автоматтық станцияларда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы қалада 7 көрсеткішке дейін анықталады: 1) *PM-10 қалқыма бөлшектері*; 2) *күкірт диоксиді*; 3) *азот диоксиді*; 4) *азот оксиді*; 5) *озон*; 6) *күкіртті сутегі*.

Әрбір бекеттің орналасқан орындары мен анықталатын көрсеткіштер тізімі туралы ақпарат 5-кестеде ұсынылған.

5-кесте

Бөрлі а. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
4	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Чапаева, көшесі, 14/2	күкірт диоксиді, азот оксиді, азот диоксиді, озон, күкіртті сутегі.

Бөрлі а. бойынша 2022 ж. 1-кварталдағы атмосфералық ауа сапасы мониторингінің нәтижелері.

Бақылау желілері нәтижелері бойынша Бөрлі а атмосфералық ауасының ластану деңгейі **көтеріңкі** деп бағаланды, яғни СИ=3 (көтеріңкі деңгей), ЕЖҚ=1% (көтеріңкі) деп анықталды.

Ең жоғары бір реттік шоғырларды: Күкіртті сутегі – 1,4 ШЖШ_{м.б.}, азот диоксиді – 2,8 ШЖШ_{м.б.} құрады, басқа ластанушы заттар бойынша ШЖШ-дан асып кетуі байқалмады.

Орташа тәуліктік шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары ластану және жоғары ластану (ЭЖЛ және ЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖШ-дан жоғары) және ЭЖЛ (50 ШЖШ-дан жоғары) тіркелген жоқ.

Нақты мәндері, сондай-ақ ШЖШ жағдайларының сапасы мен санының шекті нормативтер еселігі 6-кестеде көрсетілген.

6-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖ Қ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.асу} еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.асу} еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі
Бөрлі а.								
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0	0	0	0	0	0		
Күкірт диоксиді	0,002692718	0,00000042	0,0107	0,0214	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,00407795	0,00000063	0,5626	2,8130	0,54	35	0	0
Азот оксиді	0,010714045	0,00000165	0,109	0,2725	0	0	0	0
Озон	0,014975203	0,00000231	0,0249	0,1556	0,00	0	0	0
Күкіртті сутегі	0,002361308	0,00000036	0,0109	1,3625	1,3438	87	0	0
Аммиак	0,00407795	0,00000063	0,5626	2,8130	0,54	35	0	0

4. Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Батыс Қазақстан облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 8 су объектісінің (Жайық, Шаған, Деркөл, Елек, Шыңғырлау, Қараөзен, Сарыөзен, Көшім су арнасы) 17 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **43** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтар.*

Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

3 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	2021 ж. 1 тоқсан	2022 ж. 1 тоқсан			
Жайық өзені	2 класс	4класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,779
			Фенолдар *	мг/дм3	0,0013
Шаған өзені	3 класс	4класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,830
			Фенолдар *	мг/дм3	0,0015
Деркөл өзені	3 класс	4 класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,988
			Фенолдар *	мг/дм3	0,0017
Елек өзені	не нормируется (>5 класс)	5 класс	Фосфаттар	мг/дм3	1,067
Шыңғырлау өзені	не нормируется (>5 класс)	не нормируется (>5 класс)	Хлоридтер	мг/дм3	438,55
Сарыөзен өзені	4 класс	4 класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,744
			Фенолдар *	мг/дм3	0,00114
Қараөзен өзені	не нормируется (>5 класс)	4 класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,836
			Фенолдар *	мг/дм3	0,0017
Көшім су арнасы	3 класс	4 класс	Фосфаттар	мг/дм3	0,768
			Фенолдар *	мг/дм3	0,0012

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2021 жылғы 1 тоқсан салыстырғанда Жайық өзенінің 2 кластан жоғары 4 класқа ауысты, Шаған, Деркөл өзендерінің су сапасы 3 кластан 4 класқа ауысты, Көшім су арнасы 4 кластан жоғары 3 класқа - су сапасы нашарлады. Елек өзені жоғары 5 кластан 5 класқа ауысты, Қараөзен өзені жоғары 5 кластан жоғары 4 класқа ауысты су сапасы жақсарды. Сарыөзен, Шыңғырлау өзендерінің су сапасы айтарлықтай өзгермеді.

Батыс Қазақстан облысының су объектілеріндегі негізгі ластанушы заттар фенолдар, хлоридтер, фосфаттар болып табылады. Осы көрсеткіштер бойынша сапа нормативтерінің асып кетуі негізінен көптеген халық жағдайында қалалық ағынды сулардың төгінділеріне тән.

2022 жылдың 1 тоқсан Батыс Қазақстан облысы аумағында ЖЛ жағдайлары тіркелмеді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

5. БҚО-ның радиациялық гамма-фоны

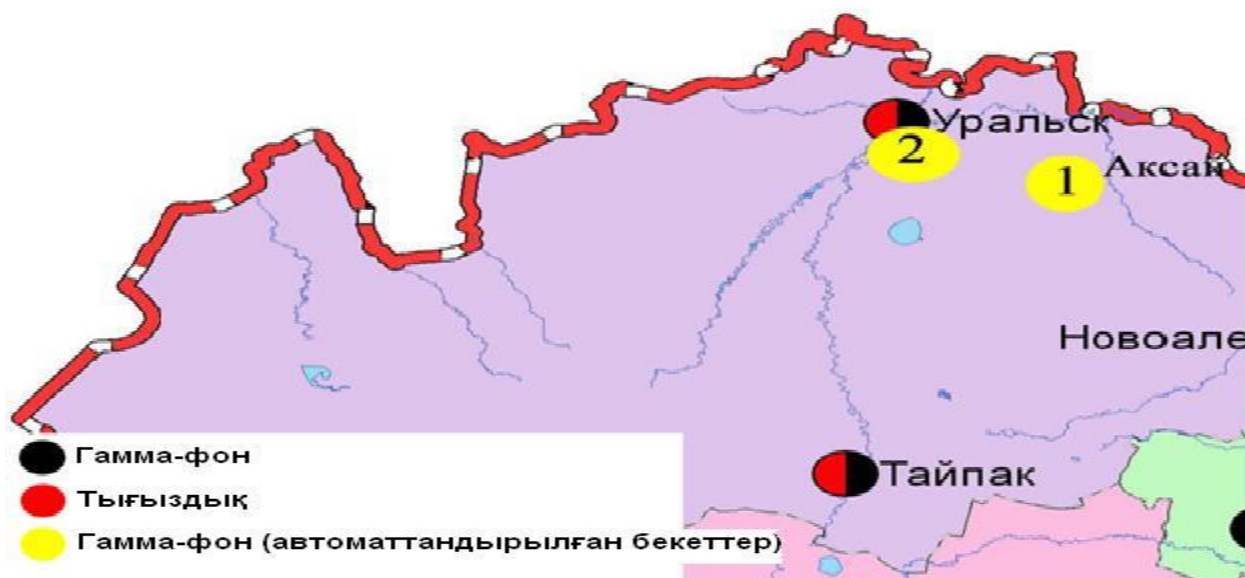
Атмосфералық ауаның ластануының гамма сәулелену деңгейіне күнсайын жергілікті 2 метеорологиялық станцияларда (Орал, Тайпак бақылау жүргізілді.

Облыстың елді-мекендері бойынша атмосфералық ауа қабатының жерге жақын қабатындағы радиациялық гамма-фонның орташа мәні 0,07-0,23 мкЗв/сағ. аралығында болды. Облыс бойынша радиациялық гамма- фонның орташа мәні 0,15 мкЗв/сағ., яғни шекті рұқсат етілген шамаға сәйкес келеді.

6. Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивті түсулердің тығыздығы.

Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивті ластану тығыздығына бақылау облыс аумағында 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпак) ауа сынамасын горизонтальді планшеттер арқылы алу жолымен жүзеге асырылды (1-сурет). Барлық стансада бес тәуліктік сынама алу жүргізілді.

Облыс аумағында атмосфераның жерге жақын қабатында орташа тәуліктік радиоактивтердің түсу тығыздығы 1,5–5,8 Бк/м² аралығында болды. Облыс бойынша радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 2,0 Бк/м², бұл шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

1-сур. Батыс Қазақстан облысының аумағындағы радиациялық гамма-фон мен радиоактивті түсулердің тығыздығын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы

7. Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 4 метеостанцияда (Ақсай, Жалпақтал, Каменка, Орал) алынған жаңбыр суына сынама алумен (2-сурет) жүргізілді.

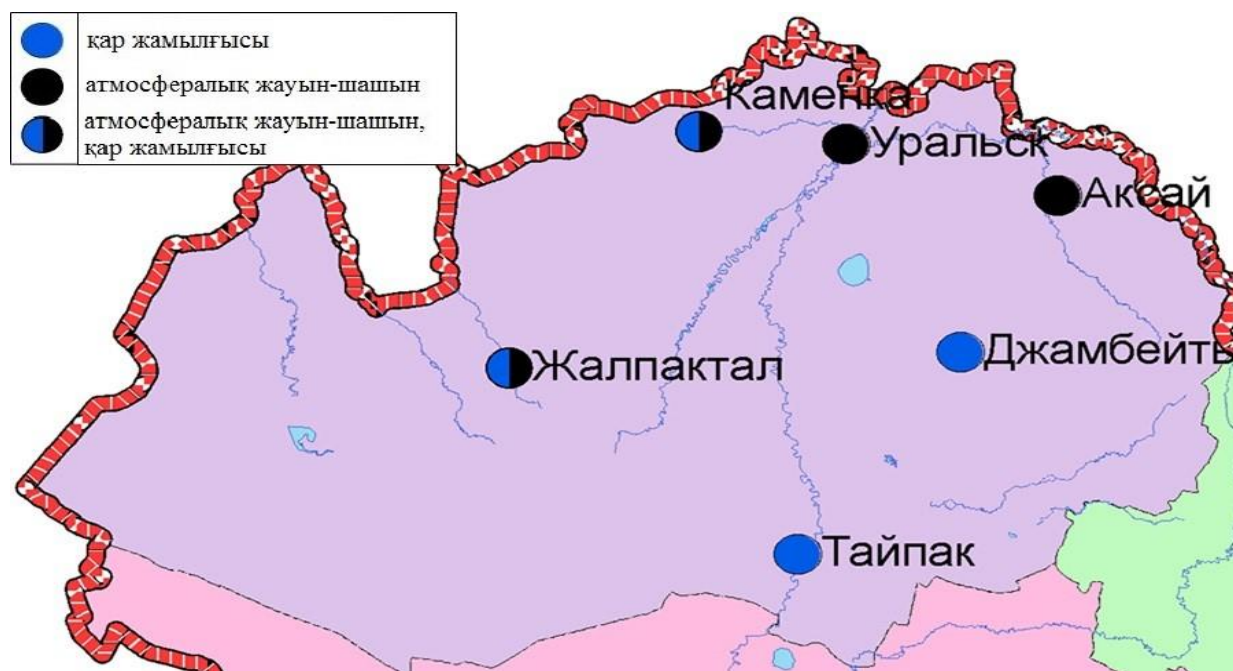
Жауын-шашын құрамында анықталатын заттардың шоғырлары шекті рұқсат етілген шоғырлардан аспады.

Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар 31,03%, сульфаттар 24,75%, хлоридтер 12,99%, кальций иондары 11,44% , натрий 10,20% ,магний 2,47% аммоний иондары 2,02% , калий иондары -3,58% басым болды.

Ең үлкен жалпы минерализация Жалпақтал МС -108,54 мг/л, ең азы Ақсай МС –54,74 м/л белгіленді.

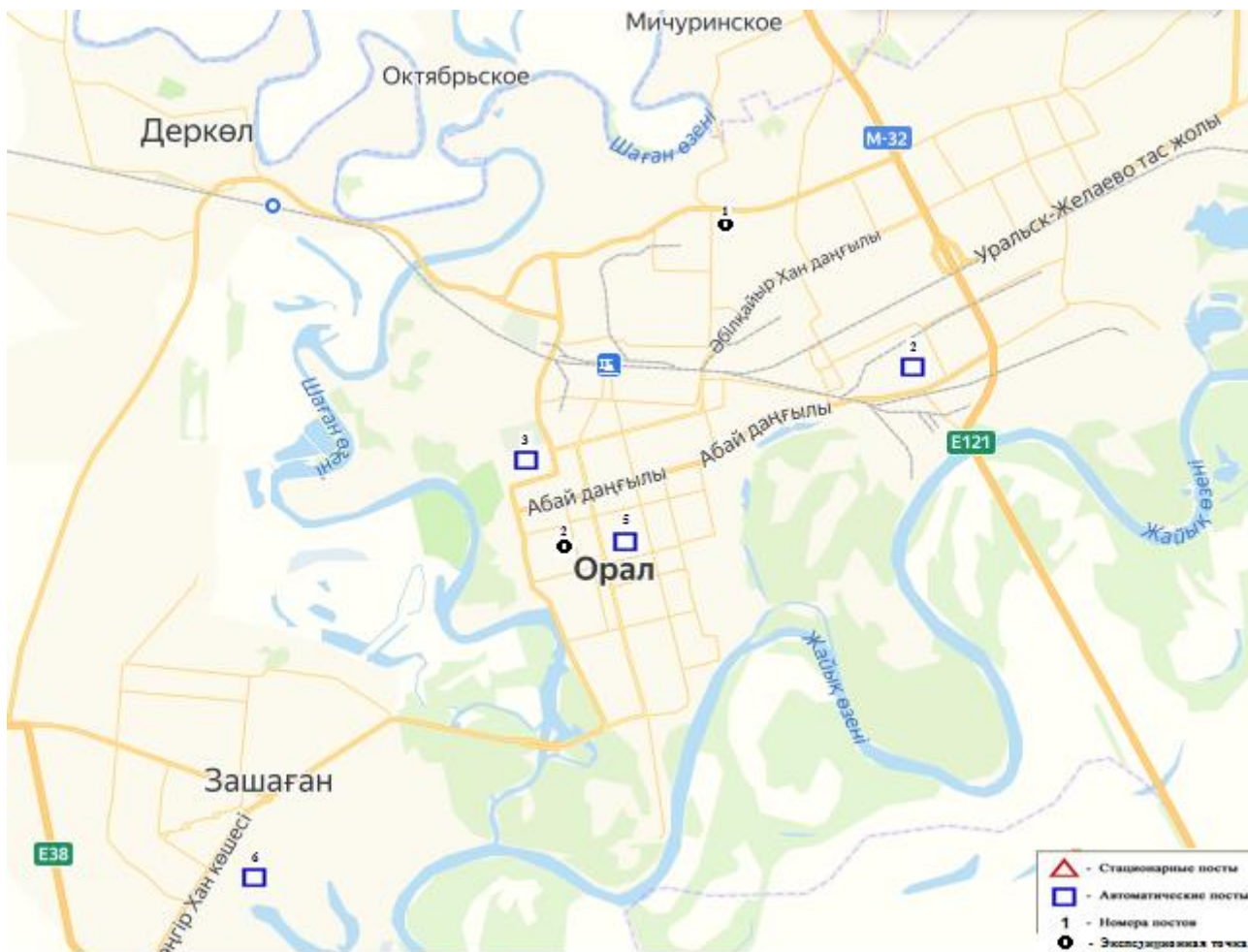
Атмосфералық жауын-шашынның үлесті электр өткізгіштігі 138,01 мкСм/см-ден (Орал МС) 216,27 мкСм/см (Жалпақтал МС) дейінгі шекте болды.

Түскен жауын-шашын сынамаларындағы қышқылдық сілтісі аз сипатта болып 6,63 (Ақсай МС) – 6,99 (Орал МС) аралығында өзгерді.

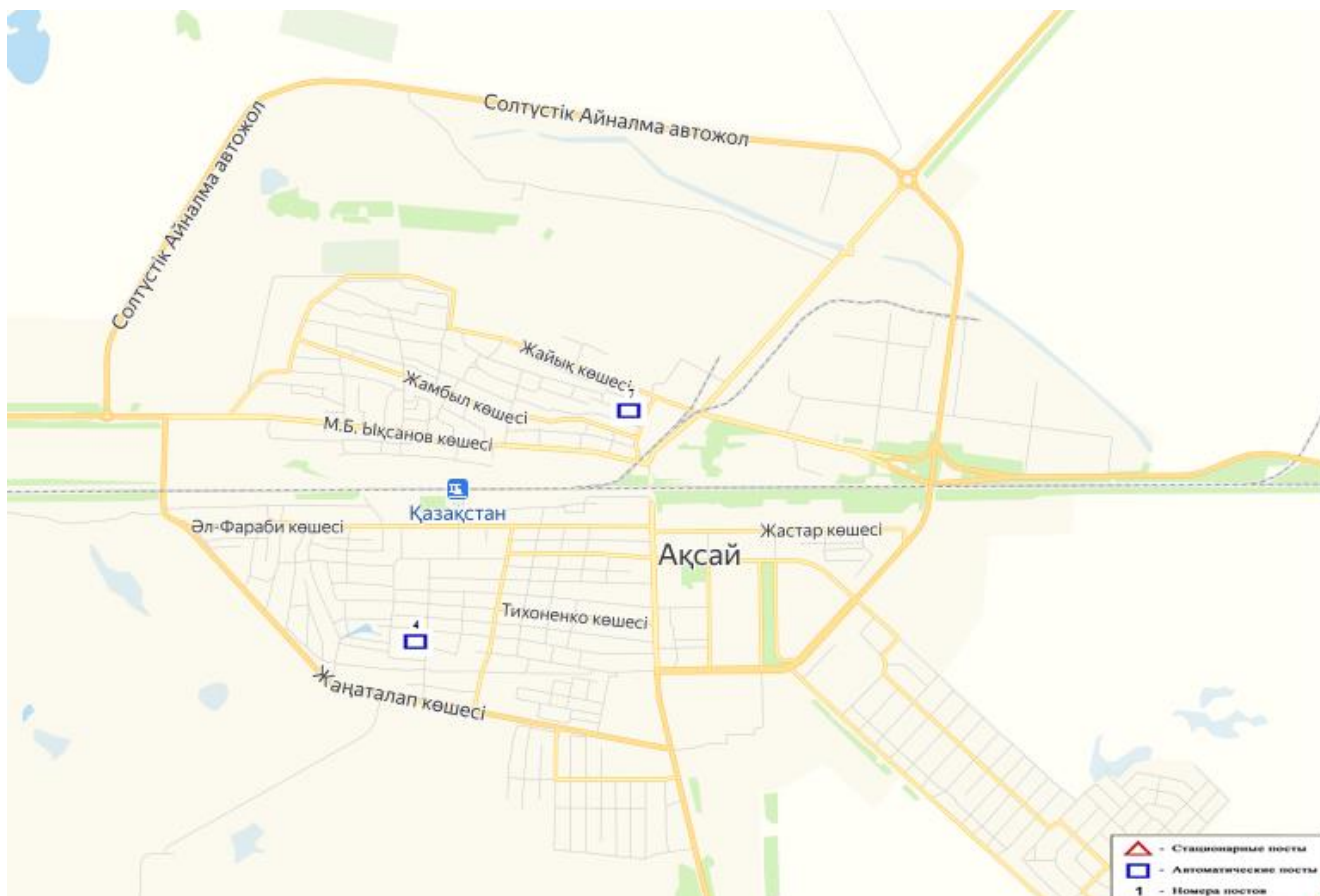

2- сур. Батыс Қазақстан облысы аумағындағы атмосфералық жауын-шашын мен қар жамылғысын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы

1 Қосымша

Орал қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

Ақсай қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 Қосымша

Батыс Қазақстан облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өзені	су температурасы 0,2-1,2°C, сутегі көрсеткішінің орташа мәні 7,64-7,72 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы орта есеппен 6,97-7,27 мг/дм ³ , ОБТ ₅ орташа 2,31-2,74 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі 17-20 см.	
тұстама Январцево ауылынан 0,5 км төмен	4 класс	Қалқыма заттар– 20,3 мг/дм ³ , фосфаттар-0,868мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Орал қаласынан 0,5 км жоғары	4 класс	Қалқыма заттар-20,667мг/дм ³ .Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Орал қаласынан 11,2 км төмен,гидробекеті	3 класс	Фосфаттар– 0,518 мг/дм ³ .
тұстама Көшім ауылы	4 класс	Фосфаттар-0,924мг/д ³ фенолдар*– 0,0013 мг/дм ³ . Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды
тұстама Тайпақ ауылы	4 класс	фосфаттар 0,90мг/дм, фенолдар*– 0,0017 мг/дм ³ . Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Шаған өзені	судың температурасы 0,3-1,3°C , сутек көрсеткіші 6,35-7,69 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,72-7,03	

	мг/дм3, ОБТ ₅ орташа 2,05-2,98 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі 18-22 см	
тұстама Чувашинский ауылы	5 класс	фосфаттар–1,022дм3
тұстама Орал қаласынан 0,4 км жоғары, тоған шаруашылығынан 1 км жоғары	нормаланбайды (>3 класс)	фенолдар – 0,0015 мг/дм3. Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстама Шаған өзеніннің сағасынан 0,5 км жоғары тоған шаруашылығынан 3 км төмен	4 класс	Фосфаттар-0,898мг/дм3,фенолдар* – 0,0015 мг/дм3. Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Деркөл өзені	су температурасы 0,1-0,4°C, сутегі көрсеткіші 6,35-7,7 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,84-7,23 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,03-3,05 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі 19-21 см.	
тұстама Селекционный ауылы	4 класс	фосфаттар –0,815мг/дм3, фенолдар*-0,0017мг/дм3.Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстама Ростоши ауылы	5 класс	фосфаттар – 1,161мг/дм3
Елек өзені	су температурасы 0,2-0,9°C, сутегі көрсеткіші 6,75-7,71 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,83-7,08 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,15-2,73 мг/дм3, құрады, мөлдірлігі 20-21 см.	
тұстама Шілік ауылы	5 класс	Фосфаттар-1,067 мг/дм3
Шыңғырлау өзені	су температурасы 0,2-08 °C, сутегі көрсеткіші 6,54-7,69 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 7,01-7,51 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,07-2,88 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі 20 см.	
тұстама Григорьевка ауылы	нормаланбайды (>5 класс)	Хлоридтар-438,55мг/дм3.Хлоридтар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Сарыөзен өзені	су температурасы 0,3-0,7°C, сутегі көрсеткіші 7,05-7,65 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,82-7,05 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,18-2,98 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі 19-22 см.	
тұстама Бостандық ауылы	нормаланбайды (>3 класс)	Фенолдар–0,0014мг/дм3. Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Кошанколь ауылы	4 класс	Фосфаттар-0,81мг/дм3,Фенолдар*–0,0018мг/дм3..кадмий-0,81 мг/дм3
Қараөзен өзені	су температурасы 0,3-0,7 °C, сутегі көрсеткіші 6,82-7,72 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,72-7,08 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,07-3,17 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі19- 21 см.	
тұстама Жалпақтал ауылы	4 класс	Фосфаттар-0,867мг/дм3,фенолдар – 0,0018 мг/дм3 Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Кайынды ауылы	4 класс	Фосфаттар-0,79мг/дм3,фенолдар*-0,0015 мг/дм3.
Көшім су арнасы	су температурасы 0,2-1,1°C, сутегі көрсеткіші 7,01-7,61 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 6,82-7,08 мг/дм3, ОБТ ₅ 2,23-2,51 мг/дм3 құрады, мөлдірлігі 19-21 см.	
тұстама Көшім ауылынан ОШ дейін 0,5 км	4 класс	Фосфаттар-0,768мг/дм3,фенолдар– 0,0012 мг/дм3. Фенолдар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Анықтамалық бөлім

Елді мекендер ауасындағы ластанушы заттардың шекті жол берілетін шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	Максималды бір-реттік	Орташа тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
РМ 10 қалқыма бөлшектер	0,3	0,06	
РМ 2,5 қалқыма бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлы сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкірт сутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді мекендердің атмосфералық ауасына қатысты гигиеналық нормативі» (2015 жылдың 28 ақпанынан СанЕжәнеН №168)

Атмосфералық ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалануы
I	Төменгі	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ	2-4

		ЕЖҚ, %	1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

52.04.667–2005 ЖҚ, мемлекеттік органдарды, қоғамдықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған атмосфералық ластанудың жай-күйі құжаттары. Жасақтауға, құруға, баяндауға және күтуге қатысты жалпы талаптар

Суды пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану классының жіктелуі

Суды пайдалану санаты (түрі)	Арнауы/тазалау типі	Суды пайдалану классы				
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс
Балық шаруашылығына арналған суды пайдалану	Ақсерке	+	+	-	-	-
	Тұқы	+	+	-	-	-
Шаруашылық-ауыз суына арналған суды пайдалану	Қарапайым суды дайындау	+	+	-	-	-
	Кәдімгі суды пайдалану	+	+	+	-	-
	Қарқынды суды пайдалану	+	+	+	+	-
Рекреациялық суды пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп:						
Технологиялық мақсаттар, салқындату үрдістері		+	+	+	+	-
Гидроэнергетикалық		+	+	+	+	+
Пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+
Көліктік		+	+	+	+	+

Су нысандарындағы судың сапасын сұрыптаудың бірыңғай жүйесі (09.11.2016-дан АШМ СРК №151 бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын көлемдер	Доза шектері
Тиімді доза	Тұрғындар
	Кез келген кезекті 5 жылда орташа мәні жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв аспайды

**«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің санитарлық-эпидемиологиялық талаптары»*

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША «ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК

МЕКЕН ЖАЙЫ:

**ОРАЛ ҚАЛАСЫ
ЖӘҢГІРХАН КӨШ. 61/1
ТЕЛ. 8-(7112)-50-20-21**

E MAIL: LAB_ZKO@METEO.KZ